

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 28-01-2013

Αριθ. Πρωτ. Γ/ΕΞ/561/28-01-2013

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 10 / 2013

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της στην έδρα της την 20-12-2012, σε συνέχεια της από 11.10.2012 συνεδρίασης, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Πέτρος Χριστόφορος, Πρόεδρος, και τα τακτικά μέλη της Αρχής Λ. Κοτσαλής, Α. Πράσσοι, ως εισηγητής, Α.Ι.Μεταξάς και Γ. Πάντζιου. Στην συνεδρίαση παρέστησαν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, η Κ. Λωσταράκου και η Θ. Τουτζιαράκη, ειδικοί επιστήμονες - δικηγόροι, ως βοηθοί εισηγητή, οι οποίες αποχώρησαν μετά τη συζήτηση και πριν τη διάσκεψη και λήψη της απόφασης, και η Μ. Γιαννάκη, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2602/06.04.2012, Γ/ΕΙΣ/2603/06.04.2012 και Γ/ΕΙΣ/3345/09.05.2012 αιτήματά τους προς την Αρχή, ο Σύνδεσμος Ελλήνων Μεσιτών Ασφαλίσεων (εφεξής «ΣΕΜΑ») και δυο μέλη του ΔΣ του ΣΕΜΑ ζήτησαν από την Αρχή να αποφανθεί επί της νομιμότητας ενός σχεδίου Κανονισμού Λειτουργίας Αρχείου Ασφαλιστικών Διαμεσολαβητών με Παράτυπη Συμπεριφορά, το οποίο είχε καταρτίσει η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και τους κοινοποιήθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος. Στη συνέχεια, η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. διευκρίνισε με την υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2803/18.04.2012 σχετική επιστολή της προς την Αρχή ότι πρόκειται για ένα σχέδιο που καταρτίστηκε σε συνεργασία με την Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος (εφεξής «ΕΑΕΕ») και την Τράπεζα της Ελλάδος - Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΤτΕ), και το οποίο δεν είχε ακόμα οριστικοποιηθεί, καθώς αναμένονταν τα σχόλια και οι παρατηρήσεις των εκπροσώπων των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών. Για το λόγο αυτό, η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. ζήτησε από την Αρχή να μην λάβει υπόψη της τι υποβληθέν σχέδιο Κανονισμού.

σε αναμονή του τελικού κειμένου αυτού μόλις οριστικοποιηθεί. Πράγματι, η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. υπέβαλε λίγους μήνες αργότερα στην Αρχή, προφανώς για λογαριασμό της ΕΑΕΕ ως υπεύθυνου επεξεργασίας, τη Γνωστοποίηση Δημιουργίας Αρχείου Ασφαλιστικών Διαμεσολαβητών με Παράτυπη Συμπεριφορά και το αντίστοιχο οριστικοποιημένο σχέδιο Κανονισμού Λειτουργίας του αρχείου αυτού (υπ' αριθμ. πρωτ. Αρχής ΓΝ/ΕΙΣ/1196/07.09.2012). Παράλληλα υποβλήθηκαν στην Αρχή το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5630/31/08/2012 διαβιβαστικό έγγραφο του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφορικά με επιστολή του ΣΕΜΑ στη Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού για την ίδια υπόθεση, καθώς και το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5807/12.09.2012 έγγραφο της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος, με το οποίο διαβιβάστηκε στην Αρχή το από 07.09.2012 Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης της ως άνω Ένωσης σχετικά με το υπό κρίση αρχείο.

Στο πλαίσιο εξέτασης της ως άνω υπόθεσης, οι ΣΕΜΑ, Γ. Νικολάκος, Μ. Καπουάνο, Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος (εφεξής «ΚΕΕΕ»), ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε., ΕΑΕΕ και ΤτΕ κλήθηκαν νομίμως προς ακρόαση κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον της Αρχής στις 11.10.2012 με τις υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3345-11/03-10-2012, Γ/ΕΞ/3345-9/03-10-2012, Γ/ΕΞ/3345-14/03-10-2012, Γ/ΕΞ/3345-8/03-10-2012, Γ/ΕΞ/3345-10/03-10-2012, Γ/ΕΞ/3345-13/03-10-2012, Γ/ΕΞ/3345-12/03-10-2012 κλήσεις και παρέστησαν. Κατά τη συνεδρίαση οι κληθέντες εξέθεσαν προφορικά τις απόψεις τους, τις οποίες ανέπτυξαν κατόπιν διεξοδικώς με σχετικά υπομνήματά τους (Γ/ΕΙΣ/6748/22-10-2012, Γ/ΕΙΣ/6816/24-10-2012, Γ/ΕΙΣ/6851/25-10-2012, Γ/ΕΙΣ/6853/25-10-2012, Γ/ΕΙΣ/6854/25-10-2012, ΓΝ/ΕΙΣ/1445/26-10-2012, ΓΝ/ΕΙΣ/1446/26-10-2012, Γ/ΕΙΣ/6888/29-10-2012 υπομνήματα των Γ. Νικολάκου, Μ. Καπουάνο, ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε., ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ - ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ - ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ - ΣΕΜΑ, ΣΕΜΑ, ΕΑΕΕ, ΤτΕ και ΚΕΕΕ αντίστοιχα).

Σύμφωνα με την υποβληθείσα Γνωστοποίηση, το υπό κρίση αρχείο δημιουργήθηκε με σκοπό τον περιορισμό των παράτυπων συμπεριφορών (αθέτηση κανόνα δικαίου ή συμβατικού όρου) των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, την αποκατάσταση της ομαλότητας στη λειτουργία της ασφαλιστικής αγοράς, καθώς και ως ένα εργαλείο των ασφαλιστικών εταιριών για την υγιή και ορθολογική οργάνωση και λειτουργία των δικτύων τους και την διαμέσου αυτής συμμόρφωσή τους προς κανονιστικές υποχρεώσεις τους. Σημειώνεται δε ότι το υπό κρίση αρχείο δημιουργήθηκε με τη σύμφωνη γνώμη της Τράπεζας της Ελλάδος, στην οποία με το άρθρο 1 του Ν. 3867/2010 ανατέθηκε η εποπτεία των ασφαλιστικών εταιριών που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στην Ελλάδα. Σύμφωνα πάντα με την ως άνω Γνωστοποίηση, η Τράπεζα της Ελλάδος από την έναρξη

άσκησης των καθηκόντων της διαπίστωσε σοβαρές δυσλειτουργίες στις σχέσεις μεταξύ ασφαλιστικών εταιριών και ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, όπως η μη απόδοση στις ασφαλιστικές εταιρίες ασφαλιστρών που έχουν εισπραχθεί από τους ασφαλισμένους, η αυθαίρετη μεταβολή ποσών συναλλαγών, η έκδοση ασφαλιστηρίων που δεν έχουν εγκριθεί από την ασφαλιστική εταιρία κ.α. Τα δεδομένα που θα καταχωρούνται στο ως άνω αρχείο σύμφωνα με την υποβληθείσα Γνωστοποίηση χωρίζονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες, ήτοι «Α. Καθυστέρηση απόδοσης ασφαλιστρών» και «Β. Καταγγελία σύμβασης». Η πρώτη κατηγορία αποτελείται από έναν (1) μόνο κωδικό [Κωδ. 01: καθυστέρηση απόδοσης ασφαλιστρών] και αντίστοιχα κριτήρια καταχώρισης, ενώ η δεύτερη κατηγορία αποτελείται από πέντε (5) κωδικούς [Κωδ. 02: Ανεξόφλητα υπόλοιπα ασφαλιστρών, που είχαν εισπραχθεί και θα έπρεπε να είχαν αποδοθεί, Κωδ. 03: Έκδοση ασφαλιστηρίων ή άλλων εταιρικών εγγράφων και εντύπων που δεν έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ασφαλιστικής εταιρίας, Κωδ. 04: Χρήση μη εξουσιοδοτημένης υπογραφής πελάτη ή ασφαλισμένου ή δικαιούχου αποζημίωσης επί οποιουδήποτε εντύπου και εγγράφου συνδέεται με σύμβαση ασφάλισης, Κωδ. 05: Άσκηση δραστηριότητας ασφαλιστικού διαμεσολαβητή χωρίς να έχει αποκτηθεί ή αφού έχει αφαιρεθεί προσωρινά ή μόνιμα η άδεια προς τούτο (άρθρο 3 του ΠΔ 190/06), Κωδ. 06: Επιβολή κύρωσης από Δημόσια Αρχή για παράβαση της ασφαλιστικής νομοθεσίας ή/και της νομοθεσίας περί προστασίας καταναλωτή ή/και της νομοθεσίας ξεπλύματος χρήματος] με διαφορετικά κριτήρια καταχώρισης για τον καθένα από αυτούς.

Περαιτέρω, διευκρινίστηκε ότι στο υπό κρίση αρχείο θα καταχωρούνται περιπτώσεις καταγγελιών που λαμβάνουν χώρα μετά την έναρξη λειτουργίας αυτού. Επίσης, κατά την ακρόαση ενώπιον της Αρχής διασαφηνίστηκε ότι υπεύθυνος επεξεργασίας θα είναι η ΕΑΕΕ, ενώ η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. θα έχει το ρόλο του εκτελούντος την επεξεργασία. Τέλος, ως πηγές των δεδομένων ορίζονται μόνο οι ασφαλιστικές εταιρίες, ενώ αποδέκτες θα είναι η Τράπεζα της Ελλάδος (ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτημένα στελέχη της Διεύθυνσης Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης) και οι ασφαλιστικές εταιρίες (ειδικοί προς τούτο εξουσιοδοτημένοι χρήστες).

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις βοηθούς εισηγήτριες και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Στο άρθρο 2 στοιχ. α', β', γ', ζ', η' και ι' του Ν. 2472/1997 ορίζονται οι έννοιες των απλών και ευαίσθητων δεδομένων, του υποκειμένου αυτών, του υπεύθυνου επεξεργασίας, του εκτελούντος

την επεξεργασία και του αποδέκτη αντίστοιχα. Ακολουθώντας, στο άρθρο 4 του ίδιου νόμου ορίζονται οι βασικές αρχές της επεξεργασίας (ιδίως οι αρχές της αναγκαιότητας και προσφορότητας σε σχέση πάντα με τον σκοπό επεξεργασίας), ενώ στο άρθρο 5 ορίζονται οι επιμέρους προϋποθέσεις για τη νομιμότητά της. Σύμφωνα δε με το άρθρο 5 παρ. 1 του ίδιου νόμου, η επεξεργασία “απλών” δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο όταν το υποκείμενο έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται και χωρίς τη συγκατάθεση, στην περίπτωση που συντρέχουν οι όροι που περιοριστικά αναφέρονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Αναφορικά δε με τα ευαίσθητα δεδομένα, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 του ίδιου νόμου η επεξεργασία τους καταρχήν απαγορεύεται, κατ' εξαίρεση όμως επιτρέπεται μόνο ύστερα από άδεια της Αρχής και όταν συντρέχουν οι όροι που περιοριστικώς αναφέρονται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

2. Η ανάληψη και άσκηση ασφαλιστικής και αντασφαλιστικής διαμεσολάβησης ρυθμίζεται ιδίως από τις διατάξεις του Ν. 1569/1985 (ΦΕΚ Α'183, Διαμεσολάβηση στις συμβάσεις ιδιωτικής ασφάλισης, σύσταση σώματος ειδικών πραγματογνωμόνων τροχαίων ατυχημάτων, λειτουργία γραφείου διεθνούς ασφάλισης και άλλες διατάξεις), του ΠΔ 298/1986 (ΦΕΚ Α'133, Δικαιώματα και υποχρεώσεις ασφαλιστικών πρακτόρων και παραγωγών ασφαλίσεων και κώδικας δεοντολογίας για την άσκηση του επαγγέλματος αυτών) και του ΠΔ 190/2006 (ΦΕΚ Α'196 14.9.2006, Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2002/92/Ε.Κ. του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση). Περαιτέρω, η άσκηση εποπτείας τόσο επί των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, όσο και επί των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, ρυθμίζεται ιδίως από τις διατάξεις του Ν.Δ. 400/1970 (ΦΕΚ Α' 10, Περί Ιδιωτικής Επιχειρήσεως Ασφαλίσεως) και του Ν. 3229/2004 (ΦΕΚ Α' 38/10.02.2004, Εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης, εποπτεία και έλεγχος τυχερών παιχνιδιών, Εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων και άλλες διατάξεις) σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του Ν. 3867/2010 (ανάθεση στην ΤτΕ της εποπτείας των ασφαλιστικών εταιριών που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν στην Ελλάδα), καθώς και από το προαναφερθέν ΠΔ 190/2006, σύμφωνα με το άρθρο 7 του οποίου «αρμόδια αρχή για την διασφάλιση της εφαρμογής του παρόντος ορίζεται η Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης», δηλαδή η νυν Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης της ΤτΕ.

3. Αναφορικά με τα δεδομένα για την ασυνέπεια γενικά στην πληρωμή οφειλών (δεδομένα “μαύρης λίστας” ή “δυσμενή” δεδομένα, π.χ. η καθυστερημένη αποπληρωμή), η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 έχει επισημάνει ότι “Οι μαύρες λίστες, κατά κανόνα, συνεπάγονται επιβλαβή αποτελέσματα για τα άτομα που περιλαμβάνονται σε αυτές, και ενδέχεται να επιφέρουν δυσμενείς διακρίσεις εις βάρος μιας ομάδας ανθρώπων εμποδίζοντας την πρόσβασή τους σε συγκεκριμένη

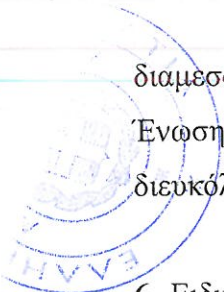

υπηρεσία ή ζημιώνοντας την υπόληψή τους” (βλ. Έγγραφο Εργασίας υπ' αριθμ. 65/2002 σχετικά με τις μαύρες λίστες – πρβλ. και την σχετική μελέτη της Γαλλικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων *Black lists - “bad debtors” and “fraudsters” central data bases in respect of personal data protection*, THE CNIL's REPORTS – 2003 edition). Γίνεται δεκτό ότι τα αρχεία αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά, επειδή αποτελούν μέσα συγκέντρωσης και διάδοσης πληροφοριών από και προς τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις με στόχο την ασφάλεια των συναλλαγών, την πρόληψη της απάτης κλπ. Ωστόσο, ενόψει των σοβαρών κινδύνων που ενέχουν οι μαύρες λίστες ως προς τον περιορισμό της ιδιωτικότητας του ατόμου (δημιουργία αρνητικού προφίλ αντισυμβαλλόμενου-καταναλωτή, αποκλεισμός ατόμων από υπηρεσίες καίριες για την καθημερινή τους ζωή, όπως είναι οι υπηρεσίες πίστωσης, μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, ασφάλισης, παράνομη διασύνδεση με άλλα αρχεία, κλπ.), η δημιουργία και τήρηση τους θα πρέπει να υπόκειται στις αρχές της νομιμότητας που καθορίζονται στην Οδηγία 95/46/EK.

4. Όπως έχει κρίνει η Αρχή (βλ. ιδίως Απόφαση 7/2010, σκέψη 4), η δημιουργία μιας μαύρης λίστας με δεδομένα ατόμων που έχουν αθετήσει συμβατικές τους υποχρεώσεις ή έχουν επιδείξει παράνομη συμπεριφορά, προφανώς εξυπηρετεί τα συμφέροντα της κάθε εταιρείας ή και επιχειρηματικού κλάδου. Ωστόσο, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 4 του Ν. 2472/1997, που αποτελεί εξειδίκευση της αρχής της αναλογικότητας, η δημιουργία μιας τέτοιας λίστας, μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο αν η ζημία που υφίσταται γενικά ο κλάδος ή η εταιρεία είναι τόσο μεγάλη, ώστε ο περιορισμός του ατόμου στην ιδιωτικότητά του να καθίσταται πλέον αναγκαίος. Σημειώνεται δε ότι η ζημία αυτή θα πρέπει να προκύπτει από συγκεκριμένα στοιχεία (π.χ. στατιστικά στοιχεία, κύκλος εργασιών, συγκριτικά στοιχεία) για να μπορεί να διαπιστωθεί αν ο οικονομικής φύσεως κίνδυνος που διατρέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας από αφερέγγυους αντισυμβαλλόμενους είναι τόσο υψηλός, ώστε να απειλείται η εύρυθμη λειτουργία του συγκεκριμένου επιχειρηματικού κλάδου (πβλ. Απόφαση 7/2010, σκέψη 5). Περαιτέρω, σύμφωνα με τις Αποφάσεις 24/2004 και 26/2004 της Αρχής για το κοινό αρχείο οικονομικής συμπεριφοράς του διατραπεζικού συστήματος πληροφοριών ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και συναφών κοινών αρχείων εταιριών πιστοληπτικής ικανότητας, η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία “δυσμενών” δεδομένων είναι νόμιμη και χωρίς την συγκατάθεση του υποκειμένου, εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 5 παρ.2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, δηλαδή εάν θεμελιώνεται ότι η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του αποδέκτη και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων. Ανάλογη περίπτωση αποτελεί και η έγκριση από την Αρχή -με την Απόφαση 6/2006- της δημιουργίας από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. κοινού αρχείου επιχειρήσεων.

των οποίων οι συμβάσεις για αποδοχή καρτών έχουν καταγγελθεί, για το σκοπό περιορισμού της απάτης στο συγκεκριμένο μέσο πληρωμών (σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK - “Guidelines for Terminated Merchant Databases”, Δεκέμβριος 2004). Στην τελευταία περίπτωση τα κριτήρια για την καταχώριση σε μαύρη λίστα προβλέπονται σε κανονιστικό πλαίσιο που παρείχε τις κατάλληλες εγγυήσεις. Στις άλλες περιπτώσεις, οι καταχωρήσεις αφορούν σε αντικειμενικά γεγονότα (π.χ. απλήρωτες διαταγές πληρωμής) που δεν στηρίζονται σε υποκειμενικές κρίσεις σχετικά με την συμπεριφορά του καταχωρισμένου. Οι δε καταγγελίες συμβάσεων δανείων ή πιστωτικών καρτών στηρίζονται σε αντικειμενική κρίση, καθόσον γίνονται λόγω μη πληρωμής και όχι λόγω της παράβασης νομίμων ή συμβατικών υποχρεώσεων ή της τέλεσης ποινικών αδικημάτων. Σε καμία από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις οι μαύρες λίστες δεν αφορούσαν στην επαγγελματική υπόσταση φυσικού προσώπου.

5. Στην υπό κρίση περίπτωση, η ΕΑΕΕ δεν απέδειξε (με αναλυτικά οικονομικά στοιχεία ή σχετικές δικαστικές αποφάσεις ή άλλα στοιχεία) ότι η ζημία που παρουσίασε η ασφαλιστική αγορά οφείλεται αποκλειστικά ή σε μεγάλο βαθμό στην μη απόδοση ασφαλιστρών από τους διαμεσολαβητές, ώστε να απειλείται η εύρυθμη λειτουργία του συγκεκριμένου επιχειρηματικού κλάδου από τις φερόμενες ως παράτυπες συμπεριφορές που θα καταχωρούνται στο υπό κρίση αρχείο. Άλλωστε, η σχέση μεταξύ διαμεσολαβητή και ασφαλιστικής εταιρίας δεν αφορά στην εξυγίανση των συναλλαγών αυτών καθ'αυτών, όπως η σχέση πελάτη και ασφαλιστικής εταιρίας (όπου κρίσιμη είναι η οικονομική συμπεριφορά του πελάτη, δηλ. αν πληρώνει ή όχι τα ασφάλιστρα), αλλά στην αμιγώς μη νόμιμη ή αντισυμβατική επαγγελματική συμπεριφορά συνεργατών, καθώς ο πελάτης έχει ήδη πληρώσει τα ασφάλιστρα στο διαμεσολαβητή. Η οικονομική ζημία που υφίστανται οι εταιρίες του ασφαλιστικού κλάδου από ενδεχόμενη παράτυπη συμπεριφορά διαμεσολαβητών-συνεργατών τους, καθώς και από τον κίνδυνο για άμεση μαζική «μεταφορά» πελατείας από έναν διαμεσολαβητή σε άλλη ανταγωνίστρια εταιρία σε περίπτωση που η παράτυπη συμπεριφορά του καταγγελθεί νομίμως από τη θιγόμενη εταιρία στις αρμόδιες αρχές, αποτελούν ενδεχόμενο επιχειρηματικό κίνδυνο που αναλαμβάνει οποιοσδήποτε ασκεί εμπορική δραστηριότητα και χρησιμοποιεί συνεργάτες (δηλαδή ο καθένας φέρει την ευθύνη του συνεργάτη που επιλέγει). Η ζημία αυτή συνδέεται άρρηκτα με την επιχειρηματική επιλογή των συγκεκριμένων εταιριών να μην ζητούν από τους διαμεσολαβητές-συνεργάτες τους περισσότερες εγγυήσεις για την αξιοπιστία και φερεγγυότητά τους, όπως έχουν δικαίωμα με βάση την ελευθερία των συμβάσεων, καθώς και να μην αποκλείουν τους διαμεσολαβητές από την είσπραξη των ασφαλιστρών. Άλλωστε, κατά τη δήλωση της ΕΑΕΕ ενώπιον της Αρχής, η είσπραξη ασφαλιστρών από τους

διαμεσολαβητές δεν εφαρμόζεται πια εδώ και πολλά χρόνια στις λοιπές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι όμως αποτέλεσμα μακροχρόνιας πρακτικής στην Ελλάδα και διατηρείται προς διευκόλυνση των ασφαλισμένων.

6. Ειδικότερα, κατ' εφαρμογή των άρθρων 4 παρ. 1 και 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του Ν. 2472/1997, η ΕΑΕΕ δεν εξέτασε αν είναι εφικτή η πραγματοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού (αποφυγή περαιτέρω ζημίας) με τη χρήση μέσων λιγότερο επαχθών, ώστε να μην θίγονται υπέρμετρα τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων ενόψει των προαναφερόμενων (σκέψη 3) εγγενών κινδύνων της συγκεκριμένης επεξεργασίας, με κυριότερο τον, κατά τα συνήθως κρατούντα στις συναλλαγές, αποκλεισμό από την άσκηση της συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως βάσιμα ισχυρίζονται και οι εκπρόσωποι των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, και εάν αυτά τα μέσα δεν είχαν την αναμενόμενη αποτελεσματικότητα, ώστε να ενδείκνυται η χρήση επαχθέστερων, όπως είναι η σύσταση και λειτουργία του ανωτέρω αρχείου.

Συγκεκριμένα, τα ηπιότερα μέσα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν συνίστανται:

α) Στην αυστηρότερη εμπορική πολιτική των εταιριών, όπως για παράδειγμα απαίτηση περισσότερων εγγυήσεων από διαμεσολαβητή, συστάσεις από προηγούμενους εργοδότες, αποκλεισμός γενικώς ή κατά περίπτωση διαμεσολαβητή από είσπραξη ασφαλιστρών και πληρωμή των ασφαλιστρών μέσω σχετικής κατάθεσης από τον πελάτη απευθείας σε τραπεζικό λογαριασμό της ασφαλιστικής εταιρίας ή μέσω ταχυπληρωμής ή μέσω επιταγής. Ο ισχυρισμός της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και της ΕΑΕΕ ότι ο αποκλεισμός του διαμεσολαβητή από είσπραξη ασφαλιστρών δεν θα είχε έρεισμα στο νόμο, δεν μπορεί να γίνει δεκτός, καθώς από τις σχετικές διατάξεις (άρθρο 4 παρ. 8 του ΠΔ 190/2006 και άρθρο 4 παρ. 4 της Οδηγίας 2002/92/ΕΚ για την ασφαλιστική διαμεσολάβηση) συνάγεται απλώς ότι η είσπραξη ασφαλιστρου από το διαμεσολαβητή επιτρέπεται, δηλαδή ότι αποτελεί νόμιμη συναλλακτική πρακτική, όχι ότι είναι υποχρεωτική ή το μόνο μέσο είσπραξης. Συνεπώς οι ασφαλιστικές εταιρίες έχουν το δικαίωμα με βάση την ελευθερία των συμβάσεων να αποκλείσουν συμβατικά τους διαμεσολαβητές-συνεργάτες τους, όλους ή μερικούς, από την είσπραξη των ασφαλιστρών και να προτείνουν στους πελάτες τους εναλλακτικούς τρόπους πληρωμής. Επιπρόσθετα, ο αποκλεισμός του διαμεσολαβητή από είσπραξη ασφαλιστρών δεν θα δυσχέρανε σοβαρά ούτε τις σχετικές συναλλαγές ούτε το έργο των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, όπως αβάσιμα ισχυρίζονται οι ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και ΕΑΕΕ. Αντιθέτως, θα συνέβαλε στην εξυγίανση των συναλλαγών μέσω της καταβολής των ασφαλιστρών απευθείας στην ασφαλιστική εταιρία (άμεση είσπραξη), ενώ η τακτική επικοινωνία του διαμεσολαβητή με τον πελάτη μπορεί να πραγματοποιείται ούτως ή άλλως και για άλλους λόγους (π.χ. προώθηση νέων ασφαλιστικών προϊόντων) και η εξασφάλιση είσπραξης της προμήθειάς του διαμεσολαβητή από την ασφαλιστική

εταιρία μπορεί να επιτευχθεί με προσφορότερους τρόπους που θα προβλέπονται ρητά στη σύμβαση συνεργασίας. Επιπρόσθετα, κρίνεται, ενόψει των ανωτέρω, μη βάσιμος ο ισχυρισμός της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. ότι το αρχείο είναι το μόνο μέσο με το οποίο μπορούν να εφαρμοσθούν οι απαιτήσεις της Οδηγίας 2002/92/EK για την ασφαλιστική διαμεσολάβηση (ιδίως άρθρο 4 παρ. 2 της προαναφερόμενης Οδηγίας), καθώς οι διατάξεις που η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. επικαλείται μπορούν να εφαρμοσθούν με ηπιότερα μέσα. Για παράδειγμα, για την εξακρίβωση μη προηγούμενης τέλεσης ποινικών αδικημάτων μπορεί η εταιρία να ζητά αντίγραφο ποινικού μητρώου πριν την έναρξη της συνεργασίας με τον εκάστοτε διαμεσολαβητή, ενώ για την εξακρίβωση της καλής φήμης μπορούν να ζητούνται συστατικές επιστολές από προηγούμενους εργοδότες και τα στοιχεία επικοινωνίας αυτών. Άλλωστε, η ίδια Οδηγία παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να καταστήσουν αυστηρότερες τις απαιτήσεις που ορίζονται για τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα του διαμεσολαβητή ή να προσθέσουν άλλες (άρθρο 4 παρ. 6 της Οδηγίας 2002/92/EK), δυνατότητα την οποία θα μπορούσε αν ήθελε να αξιοποιήσει ο έλληνας νομοθέτης ή η κανονιστικώς ρυθμίζουσα τα θέματα Διοίκησης, και όχι οι ασφαλιστικές εταιρίες με την ίδρυση του υπό κρίση αρχείου.

β) Στην αυστηρότερη άσκηση εποπτείας από την ΤτΕ. Η σχετική νομοθεσία (βλ. ιδίως άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 3229/2004 σε συνδυασμό με άρθρο 1 του Ν. 3867/2010, καθώς και άρθρο 7 του ΠΔ 190/2006) παρέχει στην ΤτΕ ένα ευρύ φάσμα ελεγκτικών και κυρωτικών αρμοδιοτήτων ώστε να ασκήσει αποτελεσματικά εποπτεία τόσο επί των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, όσο και των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών (ειδικά για τους τελευταίους σημειώνεται ότι η ΤτΕ διενεργεί μεταξύ άλλων και τις εξετάσεις πιστοποίησής τους). Περαιτέρω, για την ΤτΕ, σύμφωνα με όσα η ίδια δήλωσε και εγγράφως στην Αρχή, ο περιορισμός των ήδη εκκρεμών υπολοίπων από ανείσπρακτα ασφάλιστρα αποτελεί ήδη μια από τις βασικές προτεραιότητές της και για το λόγο αυτό έχει ήδη λάβει μια σειρά από δραστικά μέτρα που αφορούν τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, στα οποία περιλαμβάνονται η υιοθέτηση ηλεκτρονικών συστημάτων που δεν επιτρέπουν την καταχώρηση αίτησης ασφάλισης από διαμεσολαβητή που δεν έχει προηγουμένως τακτοποιήσει τις οικονομικές του εκκρεμότητες με την ασφαλιστική επιχείρηση, η καθιέρωση συστημάτων άμεσης είσπραξης μέσω ταχυπληρωμής και κατάθεσης σε τραπεζικό λογαριασμό της ασφαλιστικής εταιρίας, η υιοθέτηση νέου Κώδικα Δεοντολογίας των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών με Πράξη της ΤτΕ κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 21 παρ. 1 του Ν. 1569/85 «*Διαμεσολάβηση στις συμβάσεις ιδιωτικής ασφάλισης, σύσταση σώματος ειδικών πραγματογνωμόνων τροχαίων ατυχημάτων, λειτουργία γραφείου διεθνούς ασφάλισης και άλλες διατάξεις*». Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την ΕΑΕΕ και την ιστοσελίδα της ΤτΕ, βρίσκεται υπό επεξεργασία ένα ακόμη σχέδιο Πράξης σχετικά με τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου των ασφαλιστικών επιχειρήσεων κατ' εξουσιοδότηση του

N.Δ.400/1970 «περί ιδιωτικής επιχειρήσεως ασφαλίσεως» (και τα δυο προαναφερόμενα σχέδια έχουν αναρτηθεί από τις 18-07-2011 στην ιστοσελίδα της ΤτΕ στο σύνδεσμο <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/deia/Diavouleuseis/bank.aspx>, ενώ η σχετική διαβούλευση έληξε στις 31-08-2011). Από το τελευταίο αυτό σχέδιο προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι ο έλεγχος της επαγγελματικής συμπεριφοράς του διαμεσολαβητή, τόσο κατά την έναρξη όσο και κατά τη διάρκεια της συνεργασίας, αποτελεί βασικό οργανωτικό καθήκον κάθε εταιρίας (άρθρο 12 παρ. 5 και 6 του σχεδίου), υποχρέωση που εξειδικεύεται στο Παράρτημα 3 του ίδιου σχεδίου, όπου προβλέπεται μάλιστα ότι οι επιχειρήσεις και τα αρμόδια στελέχη τους ευθύνονται πλήρως για την επιλογή των συνεργατών του δικτύου, για της πράξεις και παραλείψεις τους, για τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του δικτύου και για την έγκαιρη είσπραξη των ασφαλιστρών από την επιχείρηση (παρ. 16 του Παραρτήματος). Δεδομένου ότι τα προαναφερόμενα μέτρα δεν έχουν ακόμη εφαρμοσθεί και αξιολογηθεί ως προς την αποτελεσματικότητά τους, δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός της ΤτΕ ότι το υπό κρίση αρχείο είναι αναγκαίο επειδή θα συνδυαστεί με τα μέτρα αυτά και θα διευκολύνει την άσκηση του εποπτικού της έργου κατά την έννοια του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. δ' του Ν. 2472/1997.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και όλα τα στοιχεία του φακέλου, η Αρχή διαπιστώνει ότι η ΕΑΕΕ και η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. δεν απέδειξαν την αναγκαιότητα της ίδρυσης και λειτουργίας του υπό κρίση αρχείου. Ούτε οι επισημάνσεις της ΤτΕ, η οποία έχει την εποπτεία των ασφαλιστικών εταιριών και των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, αρκούν για να δικαιολογηθεί η ίδρυση και λειτουργία του υπό κρίση αρχείου, ενόψει του ότι δεν έχουν τύχει εφαρμογής όλα τα νόμιμα μέσα (κανονιστικά και διοικητικά) που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία. Συνεπώς, δεδομένης ιδίως της ύπαρξης ηπιότερων μέσων για την επίτευξη του σκοπού της υπό κρίση επεξεργασίας, όπως αυτά αναλύονται στην σκέψη 6 της παρούσας και τα οποία δεν έχουν εφαρμοσθεί και αξιολογηθεί επαρκώς από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, αλλά και της προβλεπόμενης από την ισχύουσα νομοθεσία ευρείας ρυθμιστικής δυνατότητας της ΤτΕ να εξασφαλίσει την τήρηση των υποχρεώσεων των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών έναντι των ασφαλιστικών εταιριών με τις οποίες συνεργάζονται, κρίνεται, τουλάχιστον προς το παρόν, ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας του υπό κρίση αρχείου.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή απορρίπτει την αίτηση της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος (που υποβλήθηκε για λογαριασμό της από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.) για δημιουργία και τήρηση αρχείου με δεδομένα ασφαλιστικών διαμεσολαβητών με παράτυπη συμπεριφορά.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Μελπομένη Γιαννάκη

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΠΡΟΤΥΠΟΥ
Αθήνα, 28/01/2013
Ειρήνη Παναγιωτοπούλου
ΔΕ Γραμματέας Η/Υ

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ

1. Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος
Ξενοφώντος 10
105 57 Αθήνα

2. ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.
Αλαμάνας & Πρεμετής 2
151 25 Μαρούσι

3. Τράπεζα της Ελλάδος
Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης
Ελ. Βενιζέλου 21
10250 Αθήνα

4. Μωρίς Καπουάνο
Αγ. Βαρβάρας 37
15231 Χαλάνδρι

5. Γεώργιο Νικολάκο
Πιπίνου 25Α
112 57 Αθήνα

6. Σύνδεσμος Ελλήνων Μεσιτών Ασφαλίσεων (ΣΕΜΑ)
Παπαδιαμαντοπούλου 24Γ
11528 Αθήνα

7. Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος
Ακαδημίας 6
10671 Αθήνα

